

שנה עשירית

לְקַרְאָת פָּנָבֵחַ

עיזונים ובייאורים בפרקשת השבוע

שנה עשירית / גליון תח
ערש"ק פרשת נשא ה'תשע"ג

מדוע נכתבו קרבנות הנשיים י"ב פעמים?

מדוע נדבו כל הנשיים רק שש עגלות?

בעניין מיעוט עכו"ם מדין נזירות

תאות האכילה אינה מתאימה לבן אדם

אור
החסידות

פתח דבר

בעזה הי"ת.

לקראת שבת קודש פרשת נשא, הנהנו מתכבדים להגישי לקהל שוחרי התורה ולומדי', את הקונטראם' לקראת שבת' (גליון תח), והוא אוצר בלוט בענייני הפרשה מתוך רכבות ענייני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליבאוואיטש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

זו זאת למודיעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשילוחם כפי שנאמרו, ואף עובדו מחדש ונערכו ע"י חבר מערכת, ופשוט שלפעמים מעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושגיאות מי יבין.

ועל כן פשוט שמי שבידו העירה או שמתකשה בהבנת הביאורים, מוטב שייעין במקורי הדברים (כפי שננסמו על-arter או בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באricsות, במתיקות ובתוספת מראוי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום הייעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמעו תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתך תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

ברכת שבתא טבא,
מכoon אוור החסידות

מאתים שנה להסתלקות כ"ק אדמו"ר חזקן נ"ע

קובץ זה יוצא לאור לזכות
הנרי צנתרי דזהבא, לומדי ותמכים אוריתא,
רודפי צדקה וחסד, ראשונים לכל דבר שבקדושה

ה"ה האחים החשובים

הרבי החסיד ר' ישראל אפרים מנשה

הרבי החסיד ר' יוסף משה

וכל בני משפחתם שיחיו

זיאנןץ

ס. פאולו ברזיל

הி רצון שיתברכו בכל מילוי, דמייטב מנפש ועד בשר,
ובהצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו,
תמיד כל הימים

צווות העריכה וההגנה:

[על"פ סדר הא"ב]

הרבי לוי יצחק ברוק, הרבי משה גוראריה, הרבי מנחם מענדל דורךן, הרבי ראובן זיאנןץ,
הרבי צבי הירש זלמנוב, הרבי שלום חרטונוב, הרבי אברהם צו, הרבי יצחק נבו, הרבי ישראל אריה ליב רבינוביץ',
הרבי מנחם מענדל רייצס, הרבי אליהו שוינקה

יוצא לאור על ידי

מכון אור החסידות

ארצות הברית

1469 President St.

ארץ הקודש

ת.ד. 2033

#BSMT

כפר חב"ד 60840

Brooklyn, NY 11213

03-738-3734

718-534-8673

הפקה: 08-9262674

www.likras.org • Likras@likras.org

נדפס באדיבות

The Print House

538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237

718-628-6700

tocn hauninim

מקרא אני דורך.....

מדוע חזרה הכתוב על קרבנות הנשיים י"ב פעמים?

מדוע מביא רש"י טעם לקרבנות הנשיים רק בהגיונו לקרבנות הנשיה השני? / מדוע מביא רשי'י קרבנות הנשיים מביא רש"י רק רמו של ר' משה הדרשן? / ביאור נפלא בדברי רשי'י על כוונת קרבנות הנשיים, שמצד אחד כוונה אחת יש לכל קרבנותיהם, ומצד שני כוונה זו נפרטה לי"ב ענינים שונים (ע"פ לקוטי שיחות ח"ח עמ' 41 ואילך)

פנינים.....

עינויים וביאורים קצרים

יינה של תורה .....

התוכן הפנימי דפרשנת סוטה

כיצד אפשר להסתתר מפני ה', אשר עניינו משפטות בכל? / מה החלוק בין סתירה האסורה רק מצד הקינוי, וסתירה האסורה מפני יהוד? / ומה הקשר בין זה ללימוד התורה באופנו ד"חוקקה" ללימודה באופנו ד"כתיבת"? / ביאור בתוכנה הפנימי של פרשת סוטה המרמזות על "סתירה" מפני הקב"ה ר"ל

(ע"פ לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1032 ואילך. תורה מנחם ח"כ עמ' 122 ואילך)

פנינים.....

דרוש ואגדה

חידושים סוגיות.....

בעינוי מייעוט עכו"ם מדין נזירות

יבאר בטוב טעם פלוגחת רשי' ותוס' בפירוש הא דאין נזירות לעכו"ם / יפלפל בכמה דיןיהם השיכים לנדר הנזירות אי שייכים בעכו"ם / חדש סברא ד"מכח סברת הדעת" יש על עכו"ם חייב לשמר מוצא שפטיו אף אי אמרינן דאיינו ב"בל יהל", ועפ"ז יבאר לעניין שייכותו בדיון נזיר (ע"פ לקוטי שיחות חל"ח עמ' 26 ואילך)

תורת חיים.....

הדרכות בעניני חינוך והשקעה גם בפשוטים ביותר שכשרונותיהם אינן מפותחים

דרכי החסידות.....

比亚ור נפלא בדרגות תענגוי בני אדם, שעפ"ז יובן אשר התאווה לעבריה היא שיטת שאינה מתאימה למעלת האדם באשר הוא

מדוע חוזר הכתוב על קרבנות הנשיים י"ב פעמיים?

מדוע מביא רשות טעם לקרבנות הנשיים רק בהגיאו לקרבנות הנשיה השניה? / מדוע מבין כל רמזי קרבנות הנשיים מביא רשות רק רמזו של ר' משה הדרשן? / ביאור נפלא בדברי רשות על כוונות קרבנות הנשיים, שמצד אחד כוונה אחת יש לכל קרבנותיהם, ומצד שני כוונה זו נפרטה ליה בענינים שונים

א. בסוף פרשנתנו מפרטת התורה את קרבנות הנשיים, שהקריבו את קרבנם לחנוכת המזבח. ובפירושו על הקרבנות של נשיה השני, נשיא ישבחר, מפרש רשות את הרמזים שבקרבנות הללו, וזה לשונו:

"קערת כסף – מנין אותיותיו בגימטריא תתק"ל, כנגד שנותיו של אדם הראשון. שלשים ומאה משקלה – על שם שכשהעמיד תולדות לקיום העולם בן ק"ל שנה היה.. מזורך אחד כסף – בגימטריא תק"ב, על שם נח שהעמיד תולדות בן תק"ק שנה, ועל שם עשרים שנה שנגזרה גזירת המבול קודם תולדותיו .. שבעים שקל – כנגד שביעים אמות שיצאו מבניו. כף אחת – כנגד התורה שנינתה מידיו של הקב"ה. עשרה זהב – כנגד עשרת הדברות. מלאה קטרת – גימטריא של קטרת תרי"ג מצוות, ובבלב שתחליף קו"ף בدل"ת על ידי א"ת ב"ש ג"ר ד"ק. פר אחד – כנגד אברהם, שנאמר בו: ויקח בן בקר. איל אחד – כנגד יצחק, ויקח את האיל וגוז. כבש אחד – כנגד יעקב, והכבדים הפריד יעקב. שער עזים – לכפר על מכירת יוסף, שנאמר: וישחטו שער עזים. ולזבח השלמים

בקר שנים – כנגד משה ואהרן שננתנו שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. אילים עתדים כבשים – שלשה מינים, כנגד כהנים ולויים וישראלים וכנגד תורה נביאים וכתובים. שלש חמשיות כנגד חמישה חומשיין, וחמש הדברים הכתובין על לוח אחד, וחמש הכתובין על השני. עד כאן מיסודה של רבי משה הדרשן¹.

והדברים צריכים ביאור – וכמו שעמדו על זה במפרשים:

א. כל הארכיות בענין הרמזים שבקרבנות הנשייאים – אין מקומה לכאהורה בפירוש רש"י על התורה שענינו הוא "פשוטו של מקרה"! ובמלים פשוטות: מה חסר בהבנת הפשט ללא המדרש הוה, שלCAAORA ש"יך דוקא לחלק הרמז שבותורה?

ב. מדוע מביא רש"י את דברי המדרש רק בנוגע לקרבנות הנשיא של היום השני – ולCAAORA מקומו של ביאור זה והוא כבר בקרבנות הנשיא הראשון!

וממה נפשך: אם פרטี้ קרבנות הנשייאים דורשים ביאור – היה לרש"י לבארם כבר בנשיא הראשון; ואם פרטיהם אלו אינם דורשים ביאור – לא היה לו לבארם כלל?!

ב. ויש לומר בביאור העניין (ולהעיר ממ"ש בדברי דוד – להט"ז – כאן):

באמת יש כאן קושيا יסודית בהבנת הפשט, המתעוררת דוקא בלימוד הקרבנות של הנשיא השני. ובכך שרש"י מביא בארכיות את הרמזים שבקרבנות, הוא בא לישב קושיא זו שבספט.

הקושיא היא: מדוע חזר הכתוב בפירותו כה רב על الكرבנות של כל נשיא בפני עצמו?! לכאהורה, לאחר שהכתב פירט את הקרבנות של הנשיא הראשון – די לכתוב בקיצור שהנשיא השני הזכיר אותן קרבנות שהקريب הנשיא הראשון. לשם מה איפוא חזר הכתוב שתים עשרה פעמים על כל הפרוטות? [ומובן שקושיא זו מתעוררת לראשונה כאשר התורה מפרטת את הקרבנות של הנשיא השני].

וממה נפשך:

אם לכל נשייא הייתה כוונה מיוחדת בהבאת הקרבנות שלו, שונות מהניסייאים האחרים (ולכן התורה חוזרת ומאריכה בקרבונו של נשיא במיוחד, בגלל המיוحد שבו) – איך יתכן הדבר כי בפועל כל הפרטיהם שבקרבנות הם שוים?

ולCAAORA כוונות שונות צריכות להתבטא גם בקרבנות שונים. וזה העניין של דגלי השבטים, ש"צבעו של זה לא צבעו של זה" (רש"י במדבר, ב) – כי ענינו המיוحد של כל שבט נרמו [צבע אחר];

ואם נאמר שככל הנשייאים הביאו מותך אותה כוונה, ולCAAORA קרבנות שוים [וכך מובן גם מזה נשניה יששכר הוא שנתן את העצה להתנדב קרבנות הללו (כבדי רש"י לפניו זה), שמוון מובן שככל נשיא הביא את קרבנותיו מצד אותה עצה ומזה שהכוונה הכללית הייתה שווה] – מדוע באמת

לקראת שבת

הכתוב תורה לחזור ולפרט את קרבנותיו של כל נשיा בפני עצמו? לכן מביא רשי"י דוקא את "יסודות של רבוי משה הדרשן", שלפיו אפשר לישב את העניין: כל רמזו שמביא רשי"י הוא עניין פלילי – שמתחלק לЬמה וכמה פרטימ. ולכן, מצד אחד כל הקרבנות היו שוים, כי העניין הכללי שעמדabisוד הקרבנות כולם היה אחד; ומצד שני התורה מפרטת כל קרבן בנפרד, כי כל נשיא התכוון במיוחד לעניין פרטימ מסוים מתוך העניין הכללי המשותף.

ג. ולדוגמא – הרמז שכתב רשי"י בקרבן של "שעיר עזים", שהוא "לכפר על מכירת יוסף": הרצון לכפר על מכירת יוסף עמדabisוד הקרבנות של כל הנשיאים, אולם כמובן שאינו דומה שבת להבירו, בהתאם לחקם לעניין המכירה: "בני השפחות" מלכתחילה לא שנאו כל כך את יוסף (רש"י וייחי מט, ה); יששכר וזבולון שתקו בעת המכירה (ראה רשי"י שם); ראובן בכלל לא היה נוכח במקום (וישב לו, כת); שמעון וליי אמרו "לכו ונחרגו" (וישב לו, ב. רש"י וייחי שם) ואילו יהודה הציע דוקא למוכרו ולהרוויח את כספו (וישב לו, ז).

זוatzת בנוסח ליום עצמו שהוא גרם לכל העניין; ואילו בניין, בכלל לא היה לו קשר לעניין זה כלל! [אף על פי כן, גם נשיא בניין הביא שעיר עזים לכפר. ויש לנו ר' פרש"י מקץ מב, יג-יד], על זה שלא חפשו אותו כל אותן החשנים. או – לכפר על יעקב אביהם שליח את יוסף לשכם (וכל זה שייך לכל השבטים)].

וכן הוא בכל הפרטימים מביא רשי"י בתור רמזו – שככל רמז יש בו נקודה כללית אחת, המתחלקת לכמה וכמה פרטימים, וכל נשיא הקריב את קרבנו בכוונה פרטית אחת מיוחדת, ולכן פירטה התורה את הקרבן של כל נשיא בפני עצמו.

ד. לפיכך, אפשר להבין פרטימים מסוימים שבהם הרמז ברשי"י שונה מהרמז שבמדרשה רבה על אתר (פי"ד, יב), ומהם:

בנוגע לשicityות של "קערת כסף" לאדם הראשון, אומר המדרש: "אל תקרי 'קערת' אלא 'עקרת', זה היה אדם הראשון שהוא עיקרון של בני האדם". אבל רשי"י אומר רמזו אחר: מנין האותיות של "קערת כסף" הוא "בגימטריא תתק"ל, כנגד שנותיו של אדם הראשון".

לקראת שבת

ח

הנפקה מינה בין שני הרמזים:

זה שאדם הראשון הוא "עיקרון של בני האדם" הוא עניין אחד, שאינו מתחולק לפרטיהם; מה שאין כן "שנותיו של אדם הראשון" – למרות שבכל השנים שאדם חי הם הנסנים של אותו האדם – הרי הנסנים הם מחולקים ושונים זה מזה.

בנוגע לשיכות של "מוזרך אחד כסוף" עם נח אומר המדרש: "שנזרק מן דור המבול"; ואולם רשי" אומרים ש"מוזרך אחד כסוף" בגימטריה תק"כ, ורומו לת"ק שנה של נח כשהוליד תולדות ולעתים הנסנים "שנגורה גזירת המבול קודם לתולדותיו".

ולכאורה, דברי המדרש קרובים יותר לפשט מאשר הגימטריה שבפירוש רשי"!

אולם לפפי האמור יובן:

פירוש המדרש "שנזרק מן דור המבול" הוא עניין אחד שאינו מתחולק; ואילו לפפי דברי רשי" יש כאן רמו לשנים, שניםים בכלל הם שונים ומוחלקים זה מזה.

בעניין ה"קטרת" אומר המדרש "בנגד המילה הכתובה מדבר, שבעת שמלו ישראל במצרים .. היה ריח הדם והערלה ערבית לפניה הקב"ה כבשים" – ופירוש זה לכואורה קרוב יותר לדרכו הפשט מאשר פירוש רשי" ש"קטרת" מורה על תרי"ג מצוות, כי:

השיכות של קטרת למילה היא מצד עצם העניין של קטרות – "ערב .. כבשים", מה שאין כן השיכות של תרי"ג המצויות ל"קטרת" היא רק מצד הגימטריא של המלה "קטרת". יותר מזה: גם הגימטריא עצמה אינה כה פשוטה – בכדי שקטורת תעלה תרי"ג צרייך רשי" להוסיף "ובלבך שתחליף קו"ף בדיל"ת על ידי את ב"ש" – ובכל זאת נוקט רשי" שדוקא גימטריא זו קרובה יותר לפשטונו של מקרא מאשר הפירוש "בנגד המילה"?!?

אולם לפפי האמור מובן:

לפי המדרש, ש"קטרת" מכוען למילה, הרי זה עניין אחד שאינו מתחולק לפרטיהם, ולכן בחר רשי" דוקא בפירוש שמדגיש נקודה כללית שיש בה התחלקות לפרטים – שיש "כפ' אחת", תורה אחת שניתנה מידו של הקב"ה, ובתווך "כפ' אחת" זו יש "עשרה זהב – בנגד עשרה הדברים", ויתירה מזו – היא "מלאה קטרת" – תורה אחת זו מלאה בתרי"ג מצוות.

פנינים

עינויים וביאורים קצרים

מהו החידוש בברכת כהנים על הברכות שבפ' בחוקותי?

יברכך ה' וישמרך

יברכך – שיתברכו נכסיך
(ו. כד. ורש"י)

יש לעיין, דבפרשיות ברכת "יברכך" היא ברכה כללית שהקב"ה יברך את האדם בכלל עניינו, וא"כ מודוע פירוש רש"י שהברכה היא "יתברכו נכסיך" שהיא על הנכסים בלבד.

ויל' בזה, דהנה בפרשית בחוקותי נתפרשו ריבוי ברכות למקימי תומ"ץ, וא"כ קשה מה החידוש בברכת כהנים על הברכות שבפ' בחוקותי (וכן הקשו בענינה רוז ומושב זקנים כאן)? ולכן פירוש רש"י שהברכה כאן היא "יתברכו נכסיך", שהיא ברכה מיוחדת שאינה נכללת בפ' בחוקותי.

דבפ' בחוקותי, עיקר הברכות הוא בעניין ריבוי הטוב בכמויות שישפיע לבני ע"י קיום התומ"ץ, וכשמדובר על התבואה והפירוט הברכה היא רק ש"הפירוט היה משתمرין". (רש"י שם, י"ד"ה ואילך).

משא"כ כאן הברכה היא "שיתברכו נכסיך", דפירושו שהנכסים שיש לו לאדם כבר ("נכסיך"), יתברכו ויתרבו יותר מכפי מידתם וטבעם. עד' שמצוין ביצחק – "וימצא בשנה ההיא מאה שערים" (חולות כו, יב), דאע"פ ש"הארץ קשה והשנה קשה", "עשתה על אחת שאמדודה מאה" (פרש"י שם).

(ע"פ לקוטי שיחות חל"ג עמ' 50 ואילך)

air הקרבת קרבן בשבת היא שכר על שמירת שבת?

ביום השביעי נשיא לבני אפרים

אמר הקב"ה, יוסף, אתה שמרת את השבת עד שלא ניתנה התורה, חיך שאני משלם לבן בך שהוא מקריב קרבנות בשבת מה שאין חייב מקריב ועליל לקבל קרבנו (ו. מה. במדור רבח פ"יד, ב)

לכוארה תמורה בביתר, איך שיק' לומר שהשכר ליוסף על שמירתו את השבת תהיה הקרבת קרבן בשבת – פעללה שבד"כ היה חילול שבת?

ויש לבאר בזה בהקדמים מה שנתקבאρ בגדר הקרבת מוספי שבת, שאין התייר להקריבים מפני שלגביהם קרבנות אלו היו שבת בגדר "דחויה" או "התורה", אלא אדרבה, הקרבת קרבנות אלו הם מוגדרי מצוות השבת וקדושתה.

דבמו שקדושות השבת מהחייבת איסור מלאכה, כן היא מהחייבת הקרבת קרבנותיה" (ראיה לקוטי שיחות חט"ז עמ' 236 ואילך).

ויל' שלדעת המדרש, כן ה' גדר הקרבת קרבנות נשיא אפרים ביום השבת, שלא נדרחה השבת או התורה לגבי הקרבת קרבנות אלו, אלא אדרבה בהקרבת קרבנות אלו הוסיף בקדושת יום השבת ובקיים שמירתה.

ולכן הוא גדר שכר על שמירת שבת דיווסף, דמןוי שיטוף הוסיף בשמירות שבת, כי קיימה גם לפני שניתנה התורה, لكن שילם לו הקב"ה, שכן בנו יקריב קרבן בשבת שיטוף בשמירת השבת וקיומה.

(יעוין בכ"ז בארכוה לקוטי שיחות חכ"ג עמ' 46 ואילך)

יינה של תורה

התוכן הפנימי דפרשת סוטה

כיצד אפשר להסתתר מפני ה', אשר עיניו משוטטות בכל? / מה החילוק בין סתירה האסורה רק מצד הקינויו, וסתירה האסורה מפני דני יהוד? / ומה הקשר בין זה ללימוד התורה באופן ד"חיקיה" ללימודה באופן ד"כתיבת"? / ביאור בתוכנה הפנימי של פרשנת סוטה המרמזות על "סתירה" מפני הקב"ה ר"ל

"הכתב יגיד בתחוםים וירמו בعلויונים"¹, לכל מצוות התורה יש עומק לפנים עמוק בפרד"ס התורה. וכך-כן הוא במצבות סוטה, אשר כל הפרטים דמצווה זו ישנים ברוחניות וגובה על גביה: כדיוע איש ואשה דלמטה לכל פרטיהם הם בדוגמהו האיש והאישה דלמעלה – הקב"ה וכנסת ישראל.

ה"קינוי" שהקב"ה קינה לכנסת ישראל ה' במתן-תורה, כאשרינו שמעו ולא זר, ועינינו רוא ולא אחר כדבריו הקב"ה "לא יהי לך אלוקים אחרים על פני". ו"סתירה" היא ההנחה באופן ההפוך, כשהאדם מתנגד לבראות עיניו, ועובד אלוקים אחרים, וכמאמר² "איש כי תשטה אשתו – אין אדם עבר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שtotot".

וכיצד שיכת "סתירה" כלפי הקב"ה – והרי כבר נאמר³ "אם יסתור איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה'", וכיוצא בזה להסתתר מפני ה', אשר עיניו משוטטות בכל?!

(1) רמב"ן בראשית א, א.

(2) סוטה ג, א.

(3) ירמי' כג, כד. וראה תהילים קלט ז-יב.

אלא הביאור בזה ע"פ דברי הגמרא⁴ "כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקב"ה: אין אני והו יוכליין לדור!", וכי שפירש הבעש"ט את הפסוק הנ"ל: "אם יסתור איש במסתרים, ואני" – אם האדם חושב שהוא "אני" ומציאות, אזי – "לא אראננו נאום ה"; אבל "אם יסתור איש במסתרים, ואני לא" – "אראננו נאום ה!".

ונמצא שבבעל גואה כביכול לא נמצא הקב"ה⁵, והוא כביכול אינו רואה את הבעל-גואה, וה"ז בחינת "סתירה".

***

איתא בgfxמרא: "בעל שמוחל על קינויו – קינויו מוחל". ואמנם מבואר בgfxמרא שדין זה הוא בתנאי שמוחל קודם הסתירה, אבל אחר שקיןא לה ונסתורה שוב אינו יכול למוחל.

טעם הדיין הוא: כל זמן שהקינוי קיים, ה"ז אך ורק מכוחו של הבעל – שהתורה נתנה לו את הכוחות, וכיון שהוא אך ורק מכוחו, ה"ה כמו "בעל הבית" על הקינוי וביכולתו למוחל על הקינוי. אבל אחרי שכבר נסתירה, שעכשו יש לא רק את הקינוי של הבעל, אלא גם את הסתירה של האשה – שוב לא יכול הבעל למוחל.

ואמנם, בירושלמי נאמר⁶ שמחילת הבעל יכולה להועיל אפילו אחרי הסתירה "כל זמן שלא נמחקה מגילה".

ומבואר הגאון הרוגצ'ובי, שאין כאן פלוגטה בין הבהיר לירושלמי, אלא שהירושלמי מדבר>About סתירה כזו שכיל מציאות היא אך ורק מצד הקינוי. כמו למשל אם אמר לה "אל תסתיר ע"מ אביך" או "עם מאה בני אדם" – שמצד דיני ייחוד אין זו סתירה כלל, ורק קינויו הפך זאת להסתירה. ומשום כו, גם כאשר הבעל מסיר את הקינוי, סירה במלוא גם הסתירה.

ומזה מובן בקשר לקב"ה וכונסת ישראל, שכיוון שהאמת היא שתמיד "לית אתר פניו מינין", הרי באמית לא שייך אף פעם מציאות אמיתי של סתירה; הסתירה אינה אלא מפני שהקב"ה אינו רוצה גואהו, "תועבת ה' כל גבה לב"⁷ ו"אין אני והוא יכולן לדור". וכיון שכיל למציאות של סתירה זו נעשית אך ורק מצד רצונו ית' – יכול הקב"ה למוחל תמיד, אפילו לאחר שנסתירה.

אמנם, متى מועילה המchiaלה (אפילו כאשר כל מציאות הסתירה תלוי בקינוי) – "כל זמן שלא נמחקה המגילה":

4) סוטה ה, א.

5) בغالוי, אבל בהעלם והסתור בודאי שהקב"ה נמצא.

6) שם כה, א.

7) סנהדרין פ"ח ה"ו.

8) משלוי טז, ה.

מחיקת המגילה כפשותה נעשית ע"י שמספרידים את האותיות מהקלף. מעשה זה מגלת שגם קודם מעשה המחיקה – לא היו הקלף והדיו של האותיות דבר אחד; אם היו דבר אחד, לא הי' شيء לחלק ביניהם. וכך נאסר חוקקים על אבן לא شيء למחוק את האותיות בלבד, אלא אם מסירים גם חלק מהאבן איתם – כיון שהאותיות והאבן נעשים לדבר אחד ממש.

והנה, בלימוד התורה יכולם להיות ב' אופנים: אותיות הכתיבה, ואותיות החקיקה.

ישנו אופן שהאדם הלומד תורה נעשה מאוחד עם התורה שלומד, בצורה כזו שהוא והتورה נעשים חד ממש, עד שהוא **כשלעצמו** אינו מציאות מבלתיו התורה.

ויש לימוד התורה באופן של כתיבה, הינו, שאף שכותבה "תורה שלימה" – הרי זה באופן שהקלף (האדם) ה' תחילת מציאות בפני-עצמיו, והדיו ה' ג' מציאות בפני-עצמיו, ושתי מציאות אלו מתחרים יחד. ומובן, שגם בשעת חיבורם ה"ה שני דברים, שהרי אפשר למחוק את הכתב, והמגילה תישאר בשלימותה.

ודוגמתו בלימוד התורה – שלפתע יכול להיות אצלן מצב שלא ניכר שהוא קלף שעליו היו כתובים פעם אותיות התורה, ומתגלה שהוא מציאות בפני עצמו, כאשר לא היו אצלן העניינים של התורה.

ולכן בשעה שלא נמחקה המגילה, הינו, כאשר יהודי לומד תורה באופן של "חקיקה", שלא שיך למחוק ח"ז את אותיות התורה ממנו, כיון שהוא והتورה הם חד, הנה ע"פ שהיתה אצלן "סתירה", שנכנסה בו גואה – הרי זה רק בחיצונית, ומחייבת מלמעלה מبطلת הכל, והרי הקב"ה הוא "רב לסלוח".

אבל אם "נמחקה המגילה" (שזה מורה שגם לפנ"ז היה האדם והتورה שני דברים) – אפשר שהישות והגואה חדרו בו כל כה, ואו יש לו דין של סוטה: עליו להביא מנחה משוערים, מאכל במנה, והמנחה צריכה להיות "עשירית האיפה" – שמורה על דלי דלות, והינו, שצורך לפעול בעצמו את הידיעה והרגש שהוא "עני בדעת" והוא כבבמה שאין לה דעת כלל.¹⁰

***

וכאשר פועל בעצמו ביטול זה, הרי לא זו בלבד שנעשה "טההור" לקב"ה, אלא עוד זאת שmagiyud ידרגא נעלית יותר מדרגתנו הקדמת, כסימן הכתוב "ונתקתה ונזרעה זרע", וככיפורוש הגمراא¹¹ "היתה يولדת בצער – يولדת ברוחה". ש"יולדת" פירשו מעשימים-טובים, שהרי "תולדותיהן של צדיקים ועמך כולם צדיקים" מעשים טובים. ואם קודם היו המעש"ט וקיים המצוות שלא בבחינת "צער"

9) ויקרא ה, יא.

10) ראה חולין ד, ב: ערומיין בדעת ושמיון עצמן כבבמה.

11) סוטה כו, א.

יהיו מעתה בבחינת "רווח". ובמקום שבעל תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם".¹²

ו"היתה يولדת נקבות – يولדת זכרים"¹³: ההבדל בין זכרים לנקבות בעבודת השם, והוא – שנקרה דעתה קלה", שיווכן להיות אצל שינוויים, הינו שברגע זה הוא "עובד ה'" וברגע שאחריו הוא במצב של נתי' מדרך הישר, משא"כ זכר שהוא תקין בדעתו.

זהו "יולדת זכרים" שנעשה אצלו התקוף ד"זכר" בעבודת ה', הינו, שעבודתו בהליכה מיום ליום מhil אל hil בתורה ובמצוותי, היא קיימת לעד, בבחינת "שפט אמת תיקון לעד" – וכל זאת בכוח ביטולו ודבוקותו לתורה ולה".

.שם (12)

(13) ראה שבת לג, ב.

פנינים

דורש ואגדה

מדוע נדבו כל הנשיים ביחד רק שיש עגלוות?

ויקריבו נשיין ישראל גוי ש ש עגלוות
צב גוי עגללה על שני הנשיים
(ג. ב-ג)

עגלוות אלו שנדרבו הנשיים השתמשו בהם
לצורך נשיאת הקרים והמשכן, וכמ"ש ז.
וזה "את שת הי עגלוות גוי נתן לבני גרשון כפי
עבדותם. ואת ארבע העגלוות גוי נתן לבני מררי
כפי עבדותם".

ולכאורה תמהה הדבר ביוור, דאף שבנוגע
למשכן ולכית המקדש יש כלל שאין עניות
במקום עשריות" (שבת קב, ב), מ"מ נדרבו
הנשיים רק ארבע עגלוות לצורך נשיאת
הקרים המורובים, שرك בדורק ורק הספיקו
לנשים את הקרים (עיין שבת צט, א).

ויש לבאר בזה, דאף שבסמךני hei הכל צ"ל
ברחות ובעשירות מ"מ hei כל דבר במשכן
מנוצל למגורי לתכליתו ובכל פרטיו, מבלי שהי'
אפי' פרט אחד מיותר. וכך בא"י בספרי (פרשנו
ז, פה) "היו כל המקדש מכונים במשקלן قولן
אחד, לא ריבבה כו".

וא"כ, מכיוון שרבע עגלוות הספיקו לנשיאות
הקרים, הרי אם היו משתמשים בעוד עגלוות,
לא היו עגלוות אלו מנוצלות למגורי ולכל
תכליתן.

ומזה יש ללמדך הראה נפלאה בדרכי עבודת
הש"ית, ש"כל מה שברא הקב"ה בעולם לא
ברא דבר אחד לבטלה" (שבת עז, ב). דאל אמר
האדם: הרי רוכב שעותם היום הקדשטי לעבודת
ה, ומה בכך אם ילכו כמה וಗעים לבטלה?
אלא עליו לידע שככל רגע ופרט בחיו צ"ל
מנוצל למגורי לעבודת ה' ולכבדו ית'.

(ע"פ לקוטי שיחות חכ"ח עמ' 40 ואילך)

מדוע אין הרמב"ם מונה את התשובה במנין המצוות?

וחתورو את חטאתם אשר חטא
צונו להתוודות על העונות כי ולאמרו אותן עם
התשובה כו' והוא אמרו כי והתוודו
(ה, ג, סהמ"ץ להרמב"ם פ"יע ע"ע)
כבר הקשו בכ"מ על הרמב"ם (מן"ח מצוה
shed. וועוד), מדוע מנה רק הוויידי למצוה, ואת
התשובה עצמה לא מנה. וביארו באופןים שונים
(יעוין בארכנה לקמן מדורו "הידוש סוגיות").

ויש לבאר זה בדרך הדorous:
אמרו חז"ל שרמ"ח מ"ע הם נגד רמ"ח
אייריו של אדם (מכות כג, סע"ב) ושס"ה מצוות
לית' הם כנגד שס"ה גידים (זח"א קע, ב). ומבואר
בספר חסידות, שיש בכל נשמה "תרי"ג" מני
כוחות וחיות" (תניא פרק נא), וכאשר האדם
הוא שלם בשמירות כל התרי"ג מצוות, אז הוא
תמים ושלם בכל אייריו הנפש כו', משא"כ אם
חיסר מצוה א' או פגס בה הרי עשה מהווער
אייר" (לקוטי תורה נזכרים מה, ג).

אך מצוות התשובה בכוחה לתקן את
האיברים הפגומים, כי התשובה מגיעה עמוקה
לדיבא ומעצם הנפש, שהוא מקור החיות של
ה"תרי"ג" מני כוחות וחיות". ולכן ממש ממש
חיות חדש לתקן האיך הפגום.

ולכן לא נמנית מצוות התשובה שבבלב במנין
המצוות, כי נמננו רק המצוות שהם נגד כוחות
הנפש, אך מצוות התשובה מגיעה עמוקה הנפש
שלמעלה מכוחות הנפש, עד שבקוחה לתקן את
הפגומים שכוחות, ורק מצוות הוויידי שהיא
בפה ואינה עמוקה הנפש יכולה להימנות במנין
המצוות.

(ע"פ לקוטי שיחות חל"ח עמ' 18 ואילך)

חידושי סוגיות

בעניין מייעוט עכו"ם מדין נזירות

יבא ר בטו ב פלוגתת רש"י ותוס' בפירוש הא דאין נזירות לעכו"ם / יפלפל בכמה דיןין השיכים לנדר הנזירות אי שייכים בעכו"ם / יחדש סברא ד"מכה סברות הדעת" יש על עכו"ם חייב לשומר מוצא שפטיו אף אי אמרין דאיינו ב"בל יהל", ועפ"ז יbaar לעניין שייכותו לדין נזיר

יין ולטמא למתים". אבל התוס' כתבו דהא דהගויים אין להם נזירות היינו "ואין קרבן קרבן אף על גב דמקובלין מהם נדרים ונבדות" [וראה גם במאירי כאן שכחוב: הגויים אין להם נזירות, כלומר שאף על פי שנתרבו בעניין קרבנות לנדר ונבדה ונזירות הרי הוא בדיון קרבן מ"מ התורה מעתרם מדין נזירות שנאמר דבר אל בני ישראל ולא לגויים].

והנה הטעם שלא פירשו התוס' כפשותו (וכפרש"י), ש"אין להם נזירות" היינו שמוטרים בין כו', אלא כתבו ש"אין קרבן קרבן" – יש

א

יבא ר סברות פלוגתת רש"י ותוס' בפירוש הא דאין נזירות לעכו"ם, ויקשה בשיטת רש"י אמרاي הוצרך קרא למעתם תנן בריש פרק בתרא דנזיר (סא, א): "הגוים אין להם נזירות", ובגמרא: מנא הני מילדי דתנו רבנן דברו אל בני ישראל (פרשנו ו, ב) ולא לעובדי כוכבים.

ובפירוש דברי המשנה "הגוים אין להם נזירות" כתוב רש"י: "העכו"ם שנדרו בנזירות אין נזירות חלה עליהם ומותרין לגלוח ולשתות

(2) וכן להלן בתוד"ה דת"ר, שכתו" שאמם קבלו נזירות אינן כלום ומותרין לשותות ביין", הוסיף "ואין מביאין קרבנות נזירות עליהם".

(1) כ"ה במסנה שבמשניות. ובגמ" "הគותים" וכיו"ב (מפני הצנור?).

שכתב "אבל השוחט לשם עולת נזיר .. שעיקר הנזירות נדר מן הנדרים". אבל לכארה כוונתו כלשון רשי" ותוס' הנ"ל, ולא כחדושנו האחרון שהעליה עצמה היא בכלל הנדר. ולהעיר שלהרמב"ם גם חטא ואשם דנזיר נק' דבר הבא לנדר ונדובה (שנתקפס בנדר) – ראה רמב"ם הל' נדרים (פ"א ה") "שהנודר בנזיר מביא חטא כו". ואכ"מ].

ויל', דהא דרש"י לא פירש כן (ד"א אין להם נזירות" הינו שאין קרבן קרבן, הוא משומס דס"ל שקרבנות נזיר אינם שייכים לנדר, אלא הם חיוב הבא "מלילו" כתוצאה מהנזירות⁶. ולכנו זה דעתם נודרים ונדובות אינו מוסיף כלום בהסברא שהיו עכו"ם שייכים לנזירות, כי קרבות נזירות אינם שייכים לנדר נזירות. מיהו לפיה זה צ"ע בפרש"י, אמאי בעיןן קרבן למעט עכו"ם מון הנזירות, דמהיכי תיתי שיהי לעכו"ם דין נזירות.

ב

יבאר דהה"א היא מהמת שהעכו"ם בכלל נדרי הקדש, וידח מהא דקי"ל נזירות هو בגדר נדרי איסר; יסיק דודוח לומר דהוא משומס דס"ל לרשי"י דעתו"ם בכלל בליך

ולכארה יש לומר, עצם עניין הנזירות (לא רק קרבן נזיר) הוא עד נדרי הקדש, הינו שאינו רק פרישות מין ותגלחת כו', אלא נדר

לומר פשוטות, שהוא לפי שזה שעכו"ם מותר בין ובתגלחת מצ"ע אין בו שום חידוש, דמהיכא תאתי דייסרו בזה, והרי אין בעכו"ם כל דיני נדרים, ולכן פירושו התוס' "ואין קרבן כל דיני נדרים, וזה גב דמקבלין מהם נדרים ונדבות", והיינו, הדעתם שצורך לימוד מעט עכו"ם מנזירות הוא (בעיקר) מצד דין קרבן נזיר, שזוזה איתנהו לעכו"ם דמקבלין מהם נדרים ונדבות. ויעוין בפי הרא"ש ושטמ"ק כאן דמשמעו נמי שהמעוט נוצר מצד דין קרבן שבNazir. וראה גם ברע"ב למשנה כאן.

ויומתק ע"פ דעת ר"מ בזבחים (קיז א-ב³) דס"לDKרבנות נזירות הם בכלל נדרים ונדבות (שערビין בבמת יחיד). דהנה בפרש"י (ובזבחים שם, בד"ה "מנחות ונזירות ישורת (נדרים ונדבות) נינהו") איתא "דאע"ג דבמלחאות נזרו הוי קרבנותיו חובה עליו מיהו ע"י נדר באו עליו". ועד"ז הו בא בתוס' בפסחים (לח, בד"ה זאת) "דנזירות גופיהו נידר ונידב הוא אע"ג דהקרבות חובה"⁴. הינו דהנזירות המחייבת קרבן – בגדר נדר היא. ומעתה י"ל דלפירוש התוס' הכא גבי עכו"ם אויל יש להרחיק יתרה מזה, דחיוב קרבנות נזיר (ועכו"פ העולה⁵ שלו) הוא מחמת נדר גופף, שככל הנדר קיבל נזירות אכן גם קבלה על הקרבן, ולכן ס"ד אמרنا דחל ע"ז דין נדרים ונדבות דעתו"ם שמקבלין מהן.

[יעוין בראב"ם הל' שחיטה (פ"ב ה')

(3) וראה תמורה יד. ב.

(4) וראה גם רשי" תמורה שם ד"ה שלמי.

(5) ראה זבחים שם, דלמסקנא אי איתמר הci אמר מר שמאל מחלוקת (ר"מ וחכמים) בעולה ושלמים (של נזירות) אבל בחטא ואשם בדברי הכל חובות נינחו ולא קרבן.

6) ראה פרש"י זבחים שם ד"ה נזירות חובה. וראה תמורה שם "סמי מכאן נזירות" ובפרש"י שם. וראה תוע"ה סמי שם "זה" ذריך כמו כן למיסמי" מההוא דפ' בתרא דזבחים", והינו שגם לדעת ר"מ אין נזירות בכלל שירות (נדרים ונדבות).

לקראת שבת

יז

בל' יחל – עיין בספריו זוטא (מtooות שם, ב. הובא במראה הפנים לירושלמי שם): "אין הגויים עוביין בלא יחל". ובתוס' נזיר (סא, סע"ב ד"ה הניהה) כתוב להדריא דעתכו"ם אינו בכלל בל יחל⁸.

[ולחוסית], שגם להדיעה שהעכו"ם בכלל בל יחל, צ"ע אם אפשר לומר כן לעניין נזירות, וכמ"ש במשנה למלך (היל' מלכים שם ד"ה ושוב ראייה), שהו רק לעניין שבועה, אבל לא לגבי נדרים, "DMAהיכי תיתי שהעכו"ם יתפיט דבר המותר ויעשנו כקרובן דזהו עיקר הנדר דחידוש הוא שחדשה תורה בישראל שדבר היתר יתפיטנו בדבר האסור ואיסר", וא"כ אם עניין הנזירות הוא⁹ רק בגדר חובת הגברא¹⁰, שאסר על עצמו לשותה יין ולגלח כו', יש מקום לומר דס"א שגם העכו"ם בכלל זה, אבל את"ל שענין הנזירות הוא¹¹ מפאת הקדושה שחלה על גופו¹², הרי פשיטה שאין העכו"ם בכלל זה].

לה'. כלישנא דקרה (פרשנו שם) "לנדור נדר נזיר להזיר לה", וכפירושי "להבדיל עצמו מן היין לשם שמיים", וכמ"ש הרמב"ם (בסוף הל' נזירות ד"ה נדור לה' דרך קדושה הרוי זה נזהה ומשובח ועל זה נאמר נזיר אלקיulo על ראשו (פרשנו ג' ג) קדוש הוא לה" (שם, ח). ושוב כיון שמצוינו שהעכו"ם בכלל נדרי הקדש, הן קדשי מזבח והן קדשי בדק הבית, לכן סלקא דעתך אמרنا שהם בכלל נזירות, ولكن צרכיים מייעוט לאפקוי עכו"ם מדין נזירות (ווייעוץ בזה בקרן אוריה וברברכת ראש לנזיר כאן בריש פרקין).

איברא דקשה לפרש כן, שהרי להלכה נקטינן דnezירות אינה בגדר נדרי הקדש אלא נדרי איסר, וכמ"ש הרמב"ם ב"הל' נזירות" הנזירות הוא נדר מכלל נדרי איסר" (دل"א הכריך וחרםם ש"הם נדר מכלל נדרי הקדש" (רמב"ם ריש הל' עריכין וחרמינו וברדב"ז שם), הרי שהhalbלה אינם נדרי הקדש אלא נדרי איסר, והדרא קושיא לדוכתא.

והנה אליבא דכמה מפרשיםaicא מאן דאמר בירושלמי (נזיר פ"א ה"א – ראה פni משה ורבנן העדה שם) שהעכו"ם הם בכלל בל יחל [וכן משמע מפשנות דברי התוס' בע"ז (ה, סע"ב), כמו שפירש בדבריו המשנה למלך (היל' מלכים פ"י ה"ז ד"ה ודע שמה שתירצחו]. ולדיעת זו מובן לכוארה טעם הצורך במיעוט העכו"ם מן הנזירות, שהרי נזיר ש galח או שתה יין כו' עובד משום לא יהל בדברו מtooות, ג. ירושלמי שם. רmb"ם הל' נזירות פ"א ה"ב). מיהו, דוחק לבאר שכ"ה שיטת רש"ג, כי לדעת רוב המפרשים אין העכו"ם בכלל

(8) ועיין במשנה למלך שם, דגם הא דעתכו"ם נודרים נדרים ונבדות כיישראל הוא רק לעניין קדושת הקרבן ולא לעניין חיות הבאתו. וכן כתוב בגליון הש"ס לתוס' ע"ז שם. ובקרן אוריה נזיר שם. שפת אמרת מנהות שם. ובפ"מ. וראה שד"ח פאת שדה כללים מערכת ג' סימן ואות יז. ווש"ג.

(9) ראה שו"ת מהרי"ט ח"א סי' נג – ג' דיעות (סברות) בזה.

(10) וכן משמעו במאיר ריש נזיר (וראה בהערות המوال' שם ולפרק ד ע"א). והוא צפ"ג הל' מאכלות אסורות (פה, ב) אם הוא רק אישור גברא. וראה שם הל' נדרים (יז, ב). ריש הל' נזירות.

(11) וכן להדיעה דהוי אישור חפצא שפיו נאסר בין גוגו ל佗מאה כו' שהאדם נשעה אישור חפצא (ראה מהרי"ט שם. צפ"ג שם).

(12) ראה מהרי"ט שם. פ"י הרא"ש נדרים ב. ב. צפ"ג שם. ובפ"מ.

(7) ולהעיר מרדב"ז הל' עריכין וחרמינו שם. וראה רmb"ן בהשגתיו לסהמ"ץ מ"ע צד.

לקראת שבת

ג

בדיבור¹⁵ נכלל בדברים שחיהבים בהם "מכה סברת הדעת", אף שאינו בכלל זו 'מצות ב"ג'. סמוכין לדבר מנוסח "מי שפרע" שביריש פרק הזהב (וברמב"ם רפ"ז מהל' מכיריה) – "מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע מי שאינו עומד בדיבورو", דאך שmediן תורה יכול לחזור בו מדייבורו¹⁶ ואינו עובר על איסור, מ"מ לא זו בלבד שאין זו הנגעה הרואית, אלא עוד זאת, שהנגעה כזו מתאימה לדור המבול ולדור הפלגה. שמותה מובן פשוט, שאין זו הנגעה הרואית לבני נח. והיינו לפי ש"מכה סברת הדעת" צריך כל אדם להיות עומד בדיבورو ולקיים מוצא שפטיו. ודבר זה הוא לא רק בדברים שבין אדם לחברו, דכאשר אינו עומד בדיבورو ה"ז היפך ישוב העולם, אלא גם בדברים שבינו לבין קונו¹⁷, כי עצם העניין של שמירת מוצא שפטיו ה"ז הנגעה המחויבת "מכה סברת הדעת", ובפרט בדבר שהחיב עצמו לשמים. וכן הוא לעניין שבאותות ונדרים דבנין נח, דאע"פ שאינם בכלל ביליחל, היינו שאינם בכלל איסור התורה דבליחל, אבל מ"מ חיהבים "מכה סברת הדעת" לשמור מוצא שפטיהם.

[ויש לומר, דעפ"ז יש להסביר מ"ש באבני מיליאים (אה"ע סי' א' סק"ב קרוב לסתופו) "דודאי בבני נח ליכא משום בל יחל ולא משום מוצא

יחדש דעתו"ם חייב לקיים מוצא שפטוי, מגדיר חיויבות מהויבן נח "מכה סברת הדעת"

ויבן זה בהקדם הא דמצינו בכתב קודם מ"ת גדר של שבועה ונדר, כמו שבועות אכימלך (וירא כא, לא. תולדותכו, לא), דלאורה צ"ע מאיזה טעם נתחייב לקיים שבועתו, והרי אין דין שבועה בכלל זו 'מצות ב"ג. ובמשנה למלך (שם) כתוב ד"אפשר דברכל ברכת השם הוא", אבל צ"ע מנא ל' הא¹⁸, וכי מי שאינו מקיים שבועתו עבור משום ברכת השם.

ונראה לומר ע"פ מ"ש החזוני (נח ז, כא. וכ"ה ברמב"ז נח ה, יג) בטעם ש"גענסו דור המבול מאחר שלא נצטו מצות .. יש לומר יש כמה מצות שחיהבים בני אדם לשמרן מכח סברת הדעת אע"פ שלא נצטו כו", זאת אומרת, דנוסף על זה שז' 'מצות ב"ג הם דברים המחויבים" מפני הכרע הדעת" (כמו מ"ש הרמב"ם ספ"ח מהל' מלכים), הרי יש דברים שלאמתינו עליהם ציוו מפורש, ומ"מ ב"ג חייב בהם "מכה סברת הדעת" (ובלשון רבים גאון בהקדמתו למ"ס' ברכות נדפסה בש"ס וילנא שם) "כל המצוות שהן תלויין בסברא ובאופןתה דלבא כבר הכל מתחייבים בהן מן היום אשר בראש אלקים אדם על הארץ (לשון הכתוב – ואחתנן ה, לב), עלייו ועל זרעו אחורי לדורי דוריהם"¹⁹. ועפ"ז יש לומר, שגם קיום התהייבות שנטקבה

(15) להעיר מהמבואר במ"א (לקו"ש ח"ה ע' 147 ואילך) בטעם שיעקב נשא ב'அחות נגד הציוי" ואשה אל אחותה לא תחק", דכוון שהבטיח לרחל שיישאנה, ה' מוכרא לключи דיבורו, ודוחה האיסור שנאמר במ"ת ד"אשה אל אחותה לא תחק" שע"פ פש"מ ה' זה רק שהחמירו האבות ע"ע. וראה גם לקו"ש ח"ג ע' 106. וראה ש"ת אבן ג' י"ד ס"ז' אות טז-ז.

(16) גם כשתנתן הדברים – כבמשנה ורמב"ם שם. (17) להעיר ממש"כ הרמב"ן נח ה, יג.

(13) ראה קרן אורה ניר שם.

(14) ולהעיר מבית האוצר (להר"י ענגל) מערכת א' כל קל אי איסור מפאת סברא נחשב לאיסור תורה. וראה לקמן הערכה 21.

לקראת שבת

יט

נוזיר הינו דין נזיר ישראל), הרי זה לא חל עליו דין נזיר כלל, כיון שנתמעט מדין נזירות התורה, וא"כ ה"ז כמו שנשבע על דבר שא"א לו לקיים שאין כאן שבועה, ובמילא מותר לשותה יין ובתגלחת. ובזה אירירש"י ותוס'.

אבל אם אמר "הרני נזיר מן התגלחת" או "מן הין" (וכיו"ב), אסור עצמו בפירוש מן הין או בתגלחת, הרי חייב לשמר מוצא שפטיו, לא מדין נזירות התורה אלא "מכח סברת הדעת" שכאל אדם חייב לשמר מוצא שפטיו.

ולהוסיף עוד, שישראל שאמר "הרני נזיר מן התגלחת" וכיו"ב – ה"ז נזיר גמור וכל דקדוקי נזירות עלייו ואע"פ שלא הילך להדר אלא מדבר זה בלבד, הוואיל ודבר שנזר ממנו אסור על הנזירים ה"ז נזיר גמור" (לשון הרמב"ם הל' נזירות פ"א ה"ט (מנזיר ג, ב)), אבל בוגגע לעכ"ם, גם ע"פ המבואר לעיל שחל עליו חייב לשמר נזירות מדין נזיר, מובן, שאינו חייב אלא במא שהוציא בשפתיו בפירוש, ולא חלים עליו שאר דין נזירות (שהה שירך רק בדיון נזיר התורה).]

– ואולי יש לבאר בדרך זו דיווק לשון הרמב"ם, שכותב באופן סתמי (שם פ"ב ה"ז) "הגויים אין להם נזירות שנאמר דבר אל בני ישראל", ולא פירט שמותרים בין ובתגלחת כו'. דאף שבפשתות הוא לפני שדרכו של הרמב"ם להעתיק דין התלמוד כלשונם יד מלאכי ליל הرمבה"ם אותן ב' וה), הרי ע"פ הנ"ל יש לומר שיתורה מזו יש כאן, דזה שלא פירט, הוא כיון שתלו依 באיזה לשון נדר הגוי בנזיר, ויש אופנים שאי אפשר לומר שהגוי מותר לשותות יין ומותר בתגלחת כנ"ל. –

ועפ"ז מותרץ טעם הצורך במיעוט עכו"ם

שפטיך תשمر¹⁸ אלא דאמירה לגובה הוא קניין גמור כמו מסירה להדיות ואם נדר להביא קרבן ה"ל חוב גמור וגוביין מנכים משועבדים וכו" – דלא כוארה אם אין ממש בדיורו מה מקום لكنין דאמירתו לגובה. אך ע"פ המבוואר בדברינו ניחא, כי עקימת שפטיו hei מעשה ופשיטה יש ממש בדיורו, אלא דלית דין דבל' יחל וכו').

ד

יבאר אימתי שיריך חיוב תגלחת ופרישות מון הין בעכו"ם, ועפ"ז יתרץ הצורך במיעוטא מקרא

אלא שעדיין צ"ע, כי על פי דברינו שבאמת מהחובבים בני נח בשמירת דיבורים (ורק שאינו מדין תורה דבל' יחל) – שוב ה' צ"ל הדין, דזה שנתמעטו עכו"ם מדין נזירות, הינו רק מדין נזירות התורה (נזירות ישראל), אבל מצד עצם הנדר, הנה עכו"ם שנדר להזיר עצמו ולהיות פרוש משתית יין ותגלחת, חייב (מכח סברת הדעת) לשמר מוצא שפטיו ולקיים נדרו¹⁹, ואילו בפרש"י מפורש שמוטר בתגלחת, ולשתות יין. וגם התוס' להלן (ד"ה דת"ר) כתבו בפירוש "שאם קבלו נזירות אינו כלום ומותרין לשותה בגין ואין מבאים קרבנות וכו'".

ונראה לומר, דיש הבדל באיזה אופן קיבל עליו העכו"ם את הנזירות,adam אמר "הרני נזיר בישראל" (או "הרני נזיר" סתם, שסתם דין

(18) ולהעיר מפני הרא"ש (נדרים כט, ב) דאמירתו לגובה כמסירתו להדיות "וחייב לקיים דבריו כאילו נדר דכתיב מוצא שפטיך תשמרו ולא מצי למיידך".

(19) ולהעיר מלשון ספר המצאות להרמב"ם (מ"ע צד. מל"ת קנא) דנדר הי בגדיר חיוב גברא וראה צפע"ג ריש הל' נזירות (יה, ג). ועוד.

לקראת שבת

ולשותות יין וליטמא למתים", ומהי אריכות לשונו "וזם בא למלךכו' מתרים לו".

[לכואורה יש לומר שזו לפי שלא איכפת לנו עסק העכו"ם בהנחתו בין לבין עצמו (אם יחמיר ע"ע ולא ישתה ייןכו'), והנפק"מ היא רק אם (א) רוצח להקריב קרבן נדר, (ב) בא לשאול אצלנו אם מותר ביןכו'. אבל זה דוחק גדול, דזה ה"י מובן גם אם הרא"ש ה"י כותב "ומותרים ביןכו", דפסחיטה שדין זה הוא אם העכו"ם בא לשאול אצלנו (כי חifyים ישראל למחות בעכו"ם שרוצה לפרש מן היין?!). ולמה לו להרא"ש להאריך בלשונו].

וע"פ משנתה לייש לומר, לדעת הרא"ש, גם עכו"ם שאמר בסתם "הריני נזיר" (או אפילו אם אמר "הריני נזיר כיישראל"), הנה אם כוונתו לא הייתה לדין נזיר שבתורה, אלא שהיא מובדلة מן הלשון קצחה "נזיר כיישראל", יש לומר שהחיב לקיים את נדר (מכח סברת הדעת), כיוון שתוכוון לפרטי הדברים שבניזירות ישראל (אלא שככלם בלשון קצחה "נזיר כיישראל").

אליא ש"ם בא למלך אם מותר לשותות ולטמא למתים", שモזה שבא אצלנו לברר דין תורה אם חל עליו דין ניזירות, הרי בזה גופא גילה שכוונתו לדין נזיר ישראל ממש, במילא מתתירין לו" [הינו, שמצד עצמו, קודם שבא לפניינו, ה"י שייך איסור, ורק כשבא למלך מתתירין לו"].

משא"כ בנוגע לדין קרבן נזיר, שבזה נתמעט לגמרי ואין העכו"ם שיכים לזה כלל, "ואין מקבלין ממנו", כיוון שזה שייך לדין נזיר שבתורה שאינו העכו"ם בכלל.

מדין נזירות, דמאיחר שיש פתח²⁰ שיתחייב להיות פרושים מן היין ובתגלחת כנ"ל²¹, לנ"ו אמרה תורה שדין נזירות אינו שייך אצלם.

ה

עפ"ז יתרץ לשון הרא"ש בסוגיין גבי הא דין נזירות לעכו"ם, שכונתו דמעיקרה
שיר בו חיוב פרישות ותגלחת

ובדרך זו יש לישב לשון הרא"ש אמתני' בסוגיין, ז"ל: "העובד כיוכבים אין להם נזירות, ע"פ שעובדי כיוכבים נודרין נדרים ונדרות בישראל, אם נדר בנזיר אין עליו תורה נזיר ואין מקבלין ממנו קרבנות נדר להקריבם, ואם בא למלך אם מותר לשותות ולטמא למתים מתרים לו". ולכןו שדין תמורה לשנון, דהollow' בקייזר (כלשון רשי"י (ותוס) "ומותרין לגלח

(20) וע"י"עblkו"ש חל"ח ע' 31-2 טעם عمוק בזה שיתכן עניין הנזירות (באופן מסוים, כ"ל בפנים) אצל עכו"ם, ע"פ מה שמצוינו בגדר נזירות ב' עניינים. דמהד יש בזה לשון (ועניין) של הפרשה, וכגדרטין בספרי (ופרש"י) פרשנותו ו, ג (ב) "אין נזירה בכל מקום אלא פרישה (אף כאן שפירש מן היין)". אבל בנסיבות יש גם לשון (ועניין) של קדושה כמ"ש (פרשנותו ו, ז-ח) נזיר אלקיו על ראש כל ימי נזיר קדוש הוא לה' (ואה ספרי ופרש"י עה"פ: "זו קדושות הנזיר כנ"ל" (ראה עניין נזירות התורה הוא קדושת הנזיר כנ"ל בהנסמן לעיל העירה (12), וזה שייך רק בישראל, מ"מ, היהות שנזיר הוא (גם) לשון הפרשה, ה"ז שייך גם ב"ג. עי"ש בארכוה ביאור העניין בזה).

(21) וראה בסוגיין (סא, סע"ב ואילך) "מי כתיב נזירulos" דצטריך קרא דבנ"י למעטו מעכו"ם, וכן שולל הש"ס דהילמוד דבנ"י בא למעט דישראל מדיר את בנו בנזיר ולא העכו"ם מאחר דין זה דהאב מדיר את בנו הלהה היא בנזיר. אבל אני בנדו"ד דברeo הוא בגדר תורה (כנ"ל העירה 14) ועד שאומרים למ"ל קרא סברא היא (כתובות כב, א. ובכ"מ). וראה בית האוצר שם. שד"ח כללים מעורכת ס. קליל סג. מערכת ד'אות עה.

מי יודע גדולתם ומעלתם של התלמידים הפשוטים

הדרכות בענייני חינוך והשקעה גם בפושטנים ביותר שכשרונותיהם אינן מפותחות

הנראים לפשוטים, אפשר שיצילו בעתיד הרבה יותר מבعلى כשרון סתם... הינה בהנוגע לשטח החינוך... לפעמים הכירבות קשה לשער עתידם של התלמיד/ה וכולותם, ז.א. שאפשר ואפשר שאפילו אלו הנראים לפשוטים בהשקייה ראשונה, הרי בעתיד אפשר שיתגלו בהם כשרונות או כח התמדה ושקיים כזה שייצילו לבylimודם ובנהוגתם הרבה יותר מבעל כשרון סתם, ודוקא הם יהיו לתפארת ביה"ס והמחנכים מורים/ות שליהם, וכמו שראו במוחש בכל הזמנים גודל הפעולה של כח התמדה אפילו [כ]שהכשרון הי' פשוט, וכן שתגלו כשרונות יוצא מן הכלל שמתחללה לא שיערו זה כלל, ובפרט בבית-הספר... שכנראה מתיiorה, מתאימה לזה מאמר חז"ל, "זהרו בבני עניינים שהם תצא תורה", והרי דוקא ביחס לבית-הספר זה יש לה אחירות מיוחדת ובודאי גם נטיה מיוחדת, שהרי טבעי הוא שאדם חס על מעשי ידיו.

המשמעות לעבודת החינוך - צנור ובלי להצלחה בעבודה וברכה בעניינים הפרטניים מהאמור לעיל מובנת חוות דעתינו, שתמשיך מותוך תקויה חזקה ובתחווון בבייה"ס בה מכנהת בקדש עד עתה, ובודאי המסירה שלה לעבודת האמורה, יהי הצנור והכללי לתוספת הצלחה בעבודתה ולתוספת ברכה גם בענייני הפרטנים ובענייני בני המשפחה אשר כבקשתה יזכירים על הצעון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, שעל שמו נקרא בית הספר וברוחו מתנהלה.
(אגרות קודש חי"ט עם' רפ"ד ואילך)

החלק היפה של ידן מתקיים רצון הבורא

בمعנה למכתבר... בו את כתובות שבסנה זו אין מתעניינת בלימוד עם תלמידות הכתה, מכיוון שאין להם את הנסיבות לפחות את חומר הלימודים כמו הכתה הקודמת.

והנה, מובן דאדרבבה, עניין זה צריך להויסף חזק ויתר התעניינות להעמיד את התלמידות על הנובה המתאים, כי הרי זה כל האדם לתקן חלקו בעולם, ביחס עם הנסיבות שثانנו אותו הש"ת, ובפרט CISRON בחינוך והשפעה על הנער, הרי זה תכלית בריאתו להרבות אור בעולם ע"י הפצת נר מצוה ותורה אורה, ולפום צערא אגרא, שדוקא תלמידות כאלו שכשרונותיהן אינם מפותחים כל כך, הין החלק היפה של ידן מתקיים רצון הבורא.

להתעניין מותוך תוספת כח וחיות בהטבת מצב הכתה

ומודתו של הקב"ה מידת נגד מידה, אלא שכמה פעמים ככה, שכשמלאים רצונו של הקב"ה, למרות שהיצר הרע מנסה לשכנעוה שזה דבר קשה, הרי או הקב"ה מלא את כל משאלות האדם לטובה.

ויהי רצון שבתוספת כח וחיות תתענייני בהטבת מצב הכתה ושתשגען מדרגה ושתראי פרי טוב בעבודתך, ומזכזה גוררת מצוה שתוכליל לبشر בקרוב שהتلמידות עושות חיל...

(תרגום מאגרות קודש ח"ב בע' פד)

אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות

ביאור נפלא בדרגות הענוgi בני אדם, שעפ"ז יובן אשר התאותה לעבירה היא שיטות שאינה מתאימה למעלת האדם באשר הוא

UBEIRUT - שיטות וירידה והשפלת גודלה לגבי עצם מהות האדם

הנה¹ במדרש-רבה (במדבר פ"ב) מפרש שיטים ל' שיטות וכאמרו שם שיטים שעשו שיטות. כי עניין השיטות הוא התיי' מדרך האמת. דמה שהאדם נוטה מדרך האמת הוא מצד השיטות, וזה שיטים שהוא התי' ושיטות.

וכן מצינו במרז"ל שחיברו ב' עניינים אלו וכדייתא בגמרא (סוטה דף ג' ע"א) על הפסוק "כי תשטה אשתו", אין אדם עובר עבירה אלא-אם-כן נכנס בו רוח שיטות. הרוי דזהירות ושתות הוא עניין אחד, שהוא התי' מדרך האמת ודרך הטוב, וזה שהוא נוטה מדרך האמת והישר הוא שיטה.

והענין הוא דהננה המצב והענין מה שבמביא את האדם שהאדם יעבור ח"ז על דרכי התורה והמצות הוא שיטות וירידה והשפלת גודלה לגבי עצם מהות האדם מה שהוא.

דהננה זה מה שהאדם בא לידי זה להיות נמשך אחר תאותו לבו להטעג בתענוgi בניי-אדם אפילו בדברים המותרים כמו אכילה ושתי' ושינה והדומה, הנה כאשר מענג נפשו בתענוgi ותפנוקי בניי-

* ההערות דלקמן הם מכ"ק אדרמוי"ץ ז"ע.

(1) ראה ערך"ז בארוכה בתורת שמואל שער ד' – וככה, תרל"ז – פט"ל ואילך. קוונטרס ומעין בתוכלו.

אדם יותר ממה שמכרח לו לצורך קיום גופו הרי-זה העברה על דרכי התורה. דעל-פי התורה הרי יש הגבלה בהנהגת האדם בכל עניינו גם בהמותר לו.

...וכמו על-דרך-משל המאכל גשמי הנה לא ירצה בתענוג והטעם שבו, כי-אם בהחיות שבו. וירצה בו מפני התכליות שבוזה. והיינו בכך שיכל לעבוד את ברואו בכח האכילה ההייה. ולוחם² הוא כינוי לכל הדברים הגשמיים, והיינו אשר בכל דבר ודבר שהאדם עושה צריך להיות בכוונה לשם שמיים.

היצר הרע מפיקות ומדיח את האדם מדרך הטוב והישר

אבל כשמכוון להנאת ותענוג נפשו, וכל-שכנן מה שהוא לו ליותר ורך לעידון ולתענוג, הנה כאשר האדם נمشך אחר זה הרי-זה העברה על דרכי התורה. והוא רע גמור לפי שעה כו' (כמ"ש בספר של בינויים ח"א פ"ז).

והנה סבת הדבר איך אפשר שהאדם שהוא בעל שליל יהי נمشך אחריו דברים קלי הערד כמו הדברים הגשמיים והחומריים, ובפרט אשר בזה עוד יתענג בתענוג וטוב טעם, שזהו פחיתות גדולה והשפלת וירידה עצומה, הנה הגורם את כל זה הוא היצר הרע שהוא מסית ומדיח את האדם לומר לוי טוב לפניו דבר והוכיתאה הוא לעינים. וזהו מהותו של מציאות היצר הרע שהוא גורם למציר להאדם צירורים רעים כאלו אשר האדם מצד עצמו לא יהי עושה זאת בשום אופן, ואדרבה באדם עצמו אין כל מקום לכך, ושכלו אינם מסכימים כלל לעניינים אלו,

כגון – עניין הישות וגסות, דוגم שלל האנושי³ בעצמו מחייב שאין צרכיים להיות גס הרוח או מציאות יש. אדם מה הוא אשר יתגאה ויתנסה ועוד יעוז בהוותו .. והוא רק מה שהיצר הרע מסית ומדיח את האדם מהדריך הטוב והישר ומחדש עצמו רצונות ותאות ורות בזה שמראה לו הטוב טעם ואת התענוג שיש בענייני העולם. דהיצה"ר יוצר אצל האדם תענוג בענייני העולם.

הуниינים הגוףניים אינם כלל מיערכו ומהותו של האדם

...והנה זה שהיצה"ר מסית את האדם, לומר לו להיות נمشך אחר תאות ותענוגים הגוףניים הוא שtotות נורא, וכי זה הטוב טעם אשר אל זה ימשך האדם שהוא בחיר הנבראים?

(2) ראה משליל, ח: ראש וועשר אל תתן לי הטריפני לחם וחוקי. בספר עקב (יא, יב), הכר וממל כרכין ירדנו, כי אתם עוסקים בתורה הרי הכר לאכול כו. ועוד. - ואולי מרמזו כאן להפסוק כי לא על הלחת גו' כי על כל מוצא פיה גו', ומפרשו המוצא שבלחם, הכוונות הרצויות באכילה. ועד מ"ש בשל"ה ש' אותן אותן את ק' ד"ה קדוש יהי' כי לא על הלחת.

(3) ראה קונטרס ומעין מאמר טו-טי.

דהנה כתיב אחר וקדם צורתני כו', דהאדם הוא קדם לכל מעשה בראשית ואחרו לכל מעשה בראשית. בזה שהוא קדם לכל מעשה בראשית הכוונה שהאדם הוא תכלית ועיקר הכוונה של בריאות העולמות, ולכון הוא אחורי לכל מעשה בראשית שימצא הכל מוכן לפניו. וזה דעתך אנסי עשית הארץ אדם עלי' בראתי, דזה מה שאנסי מי שאנסי⁴ עשית הארץ הוא רק בשבייל האדם. והיתכן הדבר כי אדם זה שהוא הבראה התיכונית שאין במלעת דוגמתו לא בעליונים ולא בתתונים, שהתחthonים דומים-צומח-חי אין בהם נפש המשכלה והעלויונים אין בהם מעלת ההתגברות על הגוף (וורהי⁵ מהמלאים שירדו למטה שנרגשו ביוטר). ורק האדם הוא היחיד שיש בו משלמות הנפשיות ובבחירה עניין הגוףנים. אשר בענין זה להיות כלל מגוף ונפש הוא ייחידי בכללות הבראה. והיתכן הדבר, אשר הבראה הנעה להלו יהי' נמשך אל תענוג שפל כזה.

כי הנה גם בתענוגים גשיים הרי יש כמו מיני תענוג, אשר התענוג במאכל ערבי ומתקוק לחין הוא תענוג יותר שפל ופחות, גם בתענוגים הגוףניים. וכמו כן בדרך כלל התענוג מעניינים גשיים וגופניים שהוא תענוג בימי ממש, שהבמה נשכת אחרי דברים הטובים והערבים לפי טבעה, לפי שהבמה هي אינה יודעת מ טוב אחר כי אם מהטוב הזה דאכילה ושתי', ואחריו זה היא נשכת. אבל האדם שהוא שכלי בעצם מהותו הרי כללות העניינים הגוףניים אינם מערכו ומהותו כלל. ובפרט עוד להיות נמשך אחר זה, וזה יהי' התענוג שלו דזהו פחדות גדולה וירידה גדולה לגבי'. ותענוג האדם יכול להיות בכחוות הרוחניות כמו שמייעת קול ערבית שהוא תענוג רוחני שפועל בו רוממות הנפש, או מעורר ומגלה הילך נפשו, והדומה לו זה בענייני הנפש.

מדות בני אדם צריים להיות על-פי השכל דוקא

ולמעלה מזה הוא התענוג בענייני המדות, כמו במדת הטוב והחסד שעושה עם זולתו שיש בזה תענוג נפלא לאחיש הטוב. דזהו כל עצמו ומהותו של האיש הטוב והחסד כאשר יכול לעשות טובה זולתו הן בגופו וממנו או בנפשו.

...ולמעלה מזה הוא התענוג בהשגה שב שכל וחכמה, כמו בהמצאת איזה השכלת חדשה שיש בזה תענוג נפלא, וכן בהשגה והבנה כשלמוד איזה עניין ומכינו בטוב שיש בזה תענוג הנפש וכמאמרא⁶ "zechav פניו של ר' אבוחו שמצות תוספთא חדתא" וכתיב"ח "חכמת אדם תאיד פניו". דפנו הגשמיים מאירים מיאור החכמה. וזה הטוב והתענוג האמתי והנעה באמת.

4) שהוא למעלה מעלה ממש הו', כי הוא בח' דלא אtrapס בשם ולא אטרמי בשום אותן וקוץא כלל (לקו"ת פ' פנחס ד"ה קדש ישראל ס"ג).

5) ראה ילקוט שמעוני רמז מז. זוהר ח"א כב, א. כה, א.

6) בירושלמי שבת פ"ח ה"א: אוריתא חדתא שמעת א"ל (ר' אבוחו) תוספთא עתיקה.

על בחירות הנבראים לחתungan מעוניינים רוחניים דוקא

והנה האדם באשר הוא בחירות הנבראים והוא הבהיר התיכונה בצללות התהות כנודע, הרי צריך להיות הטוב והתענווג שלו רק בעוניים הרוחניים דוקא, ובפרט בעוני הheld, ובזה יחי' דוקא ענג נפשו, כי עיקר מעלהו על כל הנבראים הוא בהשכל שנייתן לו ונפשו היא נפש השכלית.

deg' מדריגות דומות-צומח-חי הרי נפשם בקיורו אל ערך גופם, דבחדותם היא נפש הדוממת, ובצומח נפש הצומחת ובחיה החיונית, וכן עלייהם האדם שיש בו נפש השכלית. ובפרט מצד הנפש האלקית שבו שהיא מבנית הheld, כדיוע. ואם כן הרי כל המשכת נפשו וכל חפזו ומגמותו צריכה להיות בעסק חכמת התורה, ובזה תחתונג נפשו, ועל ידי זה תה' עליית נפשו, אשר נפשו תעתלה בעילוי המעללה והמדריגה, אשר לך הוא נברא, והיינו אל תכלית הנרצה שבבריאות הנשמה וירידתה למטה להתלבש בגוף ונפש הטבעית.

עפק התורה והוא טוב ותענווג אמייתי

...ואם כן הרי הסתת היצר הרע שמסית את האדם להראות לו הטוב טעם שבתענווגים גשמיים הרי זה שתות נורא שמתהו מדרך האמת והצדקה, ורק מסמא ומעור עניין. וכאשר מסיתו לומר שה טוב לפניו, זאת ישים אל לבו, הכי זהו הטוב שלי לפי מעלת ומדריגת נפשי הניתן לי. וכי זהו כוונת בריאתי בעולם, ואדרבה بما שאומר לו שתואה היא לעניים, הרי מפני זה עצמו צריך להתרכז מזה בתכלית שלא להוריד נפשו ח"ז כנ"ל, כי אם הטוב שלו יהיה בעוניים רוחניים ונעלים שהן טובים באמת, ובפרט בעסק התורה שהוא טוב ותענווג אמייתי. ובזה נשלם כוונת בריאתו.

וזהו עניין השיטים דהקרשים של המשכן מה שמהפכים מהשתותים של הנפש בהמתה והיצר הרע שמסית ומדיח את האדם מדרך האמת, ומהפכים זה לקודשה להתחזק בלימוד התורה וקיים המצאות דזהו עיקר התכלית ועיקר הכוונה בבריאת הנשמה ובירידתה למטה.

(ספר המאמרים תש"ח עמ' 133 ואילך)

